

Republika e Kosovës

Komuna e Drenasit

Kuvendi i Komunës

02 Nr. 060/04-11828 dt. 15.03.2022

PROCESVERBALI

I mbledhjes të jashtëzakonshme të Kuvendit Komunal të Drenasit të Mbajtur më datë:
08.03.2022

Mbledhjen e kryesoi kryesuesi i Kuvendit Komunal-Milaim Hajdari

Kryesuesi deklaroi të hapura punimet e mbledhjes së rregullt të Kuvendit Komunal, ku të pranishëm ishin 26 anëtarë.

Kuvendi filloi punimet më këtë :

Rend dite:

1. "8 Marsi Dita Ndërkombëtare e Gruas.
 - a. Fuqizimi ekonomik i Grave .
 - b. Qasja institucionale për dhunën ndaj Grave.
 - c. Transporti publik dhe siguria për vajzat dhe gratë.
2. Propozim Vendim për shfuqizimin e vendimit Nr. 12-400-49872, të datës 30.09.2021

Mbahet mbledhja e Jashtëzakonshme me rastin e 8 Marsit, Ditës Ndërkombëtare të Gruas
Më rastin e shënimit të 8 Marsit, Komuna e Drenasit së bashku me anëtarët e Kuvendit të Komunës, kanë mbajtur mbledhje të jashtëzakonshme. Në këtë mbledhje morën anëtarët e Kuvendit të Komunës, Kryetari i Komunës Ramiz Lladroci, nënkryetari i komunës Arben Shala drejtor të drejtorive komunale dhe qytetarë.

Kryesuesi deklaroi të hapura punimet e mbledhjes të jashtëzakonshme të Kuvendit Komunal.

Kryesuesi i Kuvendit Komunal, Milaim Hadari- pasi përshëndeti të gjithë të pranishmit njoftoi me rendin e ditës anëtarët e Kuvendit Komunal, Në bazë të nenit 43,pika 43.1,44,44.1,44.2 dhe 44.3, të Ligjit nr. 03/L-40, për vetëqeverisje Lokale, neni 6,pika 1,të Udhëzimit Administrativë (MAPL) Nr. 02/2015,për mbajtjen e mbledhjeve të Kuvendit të Komunës, si dhe në bazë të kërkesës së Këshilltarëve të datës 02.03.2022,dhe në bazë të kërkesës së Kryetarit të Komunës të dt. 03.03.2022, Kryesuesi i Kuvendit të Komunës, më datë: **08/03/2022** mban mbledhje të jashtëzakonshme.

Egzona Tërdevci- në bazë të ligjit për vetëqeverisje lokale neni 44 pika 44.2 e drejta për të thirr një takim të jashtëzakonshme gjithashtu përfshinë të drejtën për caktimin e rendit të ditës për takimin e caktuar duke qenë se ne jemi thirrës të kësaj seance ne nuk kemi paraparë diçka tjetër për rendin e ditës përveç rendin për ditën ndërkombëtare të gruas, sugjeroj se pasi të përfundoj kjo pikë mundemi me thirr një seancë të re por pika e dytë të cilën ju po kërkon nuk mund të përfshihet në këtë takim të jashtëzakonshëm.

Kryetari i Komunës Ramiz Lladrovci- ju sa herë që i mbledhni nënshkrimet e nevojshme ne jemi gati për me mbajte seance të jashtëzakonshme, ndërsa rregullorja me numër 02/2015 për mbajtjen e mbledhjeve të komunës, rendin e ditës nuk e bëni vetëm ju, kam te drejte edhe unë me venë pika për rend dite, mirëpo sot nuk kemi të drejte as unë e as ju me vene pika te reja për rend dite. Udhëzimi administrativ nr 02/2015 më rastin e mbledhjeve të jashtëzakonshme neni 6 pika 4 thotë e drejta për të thirrur një mbledhje të jashtëzakonshme gjithashtu përfshin të drejtën për caktimin e rendit të ditës për mbledhjen e caktuar, rendi i ditës për mbledhjet e jashtëzakonshme nuk mund te ndryshohet apo plotësohet është në dorën e juaj.

Egzona Tërdevci- ligji për vetëqeverisje lokale është ligji bazik dhe ligji kryesor mbi të cilin funksionojmë si kuvend komunal, por nëse ju vazhdoni me të njëjtën pas seance nune do t'i drejtohem MAPL-së me një shkresë për sqarime të mëtutjeshme.

Meqë nuk pati diskutime tjera kryesuesi e hodhi në votim rendin e ditës, prezent gjatë votimit ishin 21 anëtar dhe votuan me: **10 vota (Për), 3 vota (Kundër), 8 vota (Abstenim)** miratohet rendi i ditës.

Milaim Hajdari- Kryesues- hapi diskutimin për piken e parë të rendit të ditës: **1. 8 Marsi Dita Ndërkombëtare e Gruas.**

- a. Fuqizimi ekonomik i Grave .
- b. Qasja institucionale për dhunën ndaj Grave.
- c. Transporti publik dhe siguria për vajzat dhe gratë.

Milaim Hajdari- Kryesues Në të gjithë botën kjo është një ditë që njihet si dita ndërkombëtare e gruas. Gratë sot protestojnë për të drejtat e tyre, jo vetëm në vend ku të drejtat janë apriori të mohuara, por edhe në vende kur ne shohim shembullin e realizimit të këtyre të drejtave. Ky është një tregues kuptimplotë për faktin se edhe bota e qytetëruar të cilës duam t'i bashkangjitemi në bashkimin evropian, apo në aleancën e madhe të vendeve demokratike ka ende shumë për të bërë për të drejtat e grave. Për të shprehur përgjithësisht mirënjohjen për të gjitha gratë shqiptare, që edukuan gjenerata të tëra fëmijësh, me respektin për vlerat njerëzore dhe për ato kombëtare. Për të nënvizuar respektin për të gjitha ato gra, të njohura ose jo, që bënë edhe më shumë qysh në kohëra të hershme, duke kapërcyer pragun e shtëpisë, duke ndikuar në një mënyrë ose në një tjetër drejtpërdrejtë në jetën e vendit tonë. Duke ngritur lartë veprat që mbart respekt të pafund e që na dhanë jete nga jeta e tyre si Heroina Xhevë Krasniqi Lladrovci, Fatime Hetemi, Antigona Fazliu, Ganimete Gjylani e të tjera.

Me këto fjalë dua të çmoj sot në mënyrë të posaçme, të gjitha gratë që luftojnë për të mbrojtur të drejtat e tyre, të gjitha gratë që me sa munden rritin hapësirën dhe vëmendjen për gruan, qoftë duke u angazhuar në përpjekjen e shoqërisë civile, apo qoftë duke dhënë shembuj në rolin e gruas në politikë, por edhe në sipërmarrje. Unë jam krenar që shembuj të tillë inkurajues dhe frymëzues kemi këtu mes nesh, në vijën e parë të angazhimit të përbashkët, për një shoqëri të lirisë, barazisë dhe vëllazërimit. Për një shoqëri të drejtë për çdo njeri, pavarësisht gjinisë, fesë, ngjyrës së lëkurës dhe të barabartë në mundësitë që i ofron gjithsecili. Unë do doja të mbyllja këtë fjalim duke uruar çdo gruaje, çdo nëne, çdo motre Urime 8 Marsin Dita ndërkombëtare e gruas.

Egzona Tërdevci- Sot për 8 Mars në ditën ndërkombëtare të gruas kemi thirr një seancë të jashtëzakonshme për të diskutuar për gratë dhe vajzat, sfidat me të cilat ato ballafaqohen e problemet që i shoqërojnë në baza ditore por para se të nis diskutimin dua ti përmend disa vajza e gra të jashtëzakonshme, të cilat me atdhedashurinë, guximin e sakrificën e tyre do të mbesin përherë pjesë e historisë sonë, sot kujtojmë Xhevë Lladrovcin, Fatime Hetemin, Fatime Bazajn, Antigona Fazliun, Ganimete Gjylanin, Luljeta Shalën e shumë vajza e gra të tjera për të cilat gjenerata e breza të tërë do të flasin me krenari.

Veç krenarisë lufta na la edhe shumë dhimbje mbrapa, të gjithë humbëm shumë, por gratë i vuajtën pasojat më shumë se gjithë të tjerët, unë sot nuk dua të flas për numrin e grave që u

dhunuan seksualisht gjatë luftës sepse nuk dua ti reduktojmë gratë vetëm në shifra, dua të flas për trajtimin që ua kemi bërë pas luftës këtyre grave, po bëhen 23 vjet nga përfundimi i luftës e pak nga këto gra gëzojnë statusin e viktimës së dhunës seksuale, por veç rolit të shtetit barrën nuk ua kemi bërë më të lehtë as ne si shoqëri, ne kemi vazhduar ti paragjykojmë, ti stigmatizojmë e ti përjashtojmë nga shoqëria këto gra, është koha e fundit që këto gra të kenë zë, është koha e fundit që ne ti dëgjojmë thirrjet e tyre e ti bëjmë të ndihen pjesë e barabartë e shoqërisë tonë, të gjithë ne nga pozicionet që kemi jemi të obliguar që të flasim më shumë për këto gra, ti dëgjojmë më shumë e tua bëjmë më të lehtë integrimin në shoqëri.

Pavarësisht kohëve, siguria e vajzave dhe grave vazhdon të mbetet sfidë edhe në ditët e sotme, numri i rasteve të ngacmimeve seksuale, rrahjeve, dhunimeve e vrasjeve është në rritje kohët e fundit.

Fatkeqësisht raste të tilla jo rrallë dëgjojmë edhe nga komuna jonë, e rastet e dhunës në familje në Drenas dhe jo vetëm del se janë shtuar shumë përgjatë kohës së pandemisë.

Në mënyrë që të jemi më afër qytetarëve tanë të cilët mund të përballen me dhunën në familje dhe jo vetëm është e nevojshme ngritja e Mekanizmit Koordinues kundër Dhunës në Familje, i cili tashmë është funksional në disa komuna, pjesë e këtij mekanizmi Koordinues duhet të jenë Zyrtarët për Barazi Gjinore, Policia e Kosovës, Gjyqtarët, Qendra për Punë Sociale, Mbrojtësit e Viktimave, Drejtorja Komunale e Arsimit, Zyra e Punësimit, Organizata të Shoqërisë Civile dhe akterë të tjerë relevantë.

Veç këtij mekanizmi janë edhe disa forma të tjera me të cilat pushteti lokal mund të angazhohet në mbrojtjen dhe parandalimin e dhunës mbi baza gjinore, DKA-ja duhet të punoj në vetëdijesimin e gjeneratave të reja lidhur me dhunën në familje dhe pasojat e saj, por edhe të ndihmoj në identifikimin e rasteve të dhunës duke komunikuar vazhdimisht me fëmijët dhe prindërit e tyre nëpërmjet mekanizmave që posedojnë shkollat, Drejtorja e Shëndetësisë duhet të gjej forma për të përgatitur edhe më shumë stafin e QPS-së dhe QMF-ve lidhur me trajtimin e rasteve të dhunës në familje, pasi nga hulumtimet e bëra nga shoqëria civile këto institucione në nivel vendi nuk qëndrojnë mirë me trajtimin e rasteve të dhunës në familje.

Për vajzat e gratë është jashtëzakonisht e rëndësishme pavarësia ekonomike, statistikat në këtë drejtim lënë shumë për të dëshiruar, pak gra janë të përfshira në tregun e punës, pak gra drejtojnë biznese e edhe më pak gra trashëgojnë pasuri.

Nga pozicioni i qeverisjes lokale janë disa hapa që mund t'i marrim që tua lehtësojmë vajzave dhe grave përfshirjen në tregun e punës.

Transporti publik vazhdon të jetë sfidë për qytetin tonë, duke qenë se linjat e fundit të autobusëve për fshatrat e Drenasit janë në ora 18:15 e ajo nga kryeqyteti për në Drenas në ora 20:15, ky është shqetësim edhe për vajzat studente që mund të kenë ligjërata pasdite por edhe për vajzat dhe gratë që punojnë në orarin e pasdites, e ky shqetësim rritet edhe më shumë në kohën e pushimeve vjetore të nxënësve kur transporti për fshatra është thujse jo funksional, si komunë ne duhet të gjejmë mundësinë për të zgjatur orarin e qarkullimit të linjave nga kryeqyteti dhe sinkronizimin e këtyre linjave me autobusët lokalë edhe pas orës 18:00.

Një arsye pse shpesh gratë përjashtohen nga tregu i punës është edhe krijimi i familjes nga to, për shkak se vijmë nga shoqëri patriarkale e kemi të mbjellur idenë se vetëm gratë duhet të kujdesen për fëmijët dhe pavarësisht vetëdijesimit të burrave kjo barrë vazhdon të rëndo

akoma tek gratë, që një grua me fëmijë të punoj ajo ka nevojë për një vend që do të përkujdeset për fëmijën e saj, si komunë duke pasur vetëm një çerdhe publike ne nuk qëndrojmë aspak mirë në këtë aspekt, veç dy çerdheve të reja që do të ndërtohen ne do të duhej të shqyrtonim edhe mundësinë për ndërtimin e çerdheve me bazë në komunitet por po ashtu të shohim mundësinë që nënat vetushqyese që punojnë dhe ato që kanë më shumë se dy fëmijë të kenë ndihmë nga komuna në formë të subvencionimit të çerdheve për fëmijët e tyre.

Veç veprimeve me transport dhe çerdhe komuna duhet ti mbështes edhe vajzat sportiste, të gjithë jemi dëshmitarë se klubet e djemve të qytetit kanë marrë më shumë fonde nga komuna sesa ato të vajzave.

Pavarësisht gjithë sfidave të përmendura më lart ne kemi shënuar progres në luftën për barazi gjinore, sot një grua qëndron në krye të shtetit tonë, shumë gra janë të përfshira në qeverisjen qendrore e atë lokale të shtetit, niveli i përfaqësimit gjinor në Kuvendin e Republikës tonë krahasohet me atë evropian, çdo ditë dëgjojmë për storie suksesi të vajzave e grave brenda dhe jashtë vendit tonë, por akoma mbetet shumë punë për tu bërë, e këtë mund ta bëjmë kur ne angazhohemi për secilën grua, të fshatit e qytetit tonë, pavarësisht statusit social, përgatitjes profesionale e pozicionit në shoqëri, jo të gjitha vajzat e gratë kanë zë e ne që kemi, e kemi për obligim të jemi edhe zëri i tyre, ne jemi më të forta vetëm kur e ngrisim njëra-tjetrën, askush nuk i kupton e nuk mund ti ndihmoj gratë më shumë se ato njëra-tjetrën por për të arrit barazi në shoqëri këtë rrugëtim duhet ta bëjmë bashkë me djemtë e burrat që synojnë një shoqëri ku vlerat e barazisë janë fundament i shoqërisë.

Arbër Halilaj- Jemi mbledhur në këtë seancë të jashtëzakonshme jo për të festuar, siç do të duhej, por mu në Ditën Ndërkombëtare të Gruas, të diskutojmë për pozitën diskriminuese të saj në shoqëri!

Dhuna në familje dhe sidomos dhuna ndaj gruas ka ardhë gjithnjë e duke u rritur në Kosovë, si një shkelje e drejtpërdrejtë e të drejtave të njeriut, deri tek privimi nga e drejta për jetë. Kosova ka një kornizë ligjore të harmonizuar sa i përket dhunës në familje, që përfshinë një sërë ligjesh, politikash dhe mekanizmash që e luftojnë këtë fenomen.

Nisur që nga Kushtetuta e Republikës së Kosovës, Neni 22 i saj, theksohen disa konventa ndërkombëtare drejtpërsëdrejti të aplikueshme në Kosovë, që madje kanë prioritet edhe ndaj dispozitave ligjore vendore, siç janë:

Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut;

Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut dhe Protokollet e saj;

Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Civile e Politike dhe Protokollet e saj;

Konventa Kornizë e Këshillit të Evropës për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare;

Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit Racor;

Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Gruas;

Konventa për të Drejtat e Fëmijës;

Konventa e Këshillit të Evropës për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje – e njohur si Konventa e Stambollit.

Trajtimi i fenomenit të dhunës në familje, e sidomos dhunës ndaj gruas, duhet të jetë lartë në listën e prioriteteve të çdo Qeverie, komune a institucioni tjetër shtetëror, që mund të ndërmarrin hapa konkret në ngritjen e kapaciteteve e të mekanizmave institucional që do të ofronin mbrojtje më të madhe nga kjo dhunë. Në këtë vazhdimësi të hapave dhe aktiviteteve, Kosova duhet të hartojë dhe zbatojë një Strategji Kombëtare për mbrojtjen e grave nga dhuna, duke paraparë edhe masa konkrete parandaluese për ndërprerjen e kësaj forme të

dhunës, e ku fuqizimi ekonomik i grave, favorizimi në punësim, prioritizimi në zgjidhjen e çështjes së banimit etj. do të ishin disa nga hapat parandalues.

Gratë përbëjnë gjysmën e popullsisë së botës, ndërsa në Kosovë struktura gjinore sidomos pas luftës konsiderohet të ketë ndryshuar shkaku i emigrimit të meshkujve, duke pasur tani pjesëmarrje më të lartë të popullsisë femrore me 51,2% sesa ajo mashkullore me 48,8% . Përkundër kësaj, gratë nuk janë të përfaqësuara në mënyrë të barabartë dhe nuk e ndajnë pushtetin ekonomik me meshkujt, edhe pse janë pjesëmarrëse aktive, të suksesshme dhe bartëse të ndryshimeve shoqërore, duke qenë vendimmarrëse në politikë, në ekonomi dhe zhvillim social, në strukturat e mbrojtjes dhe sigurisë, në shkencë dhe arsim, arte dhe kulturë, bujqësi, sport dhe turizëm, biznes dhe në shumë sfera tjera, ku iu është dhënë mundësia dhe ku kanë dëshmuar arritje kulminante.

Diskriminimi sistematik në raport me meshkujt, vërehet jo vetëm në pozitën e pafavorshme të grave në organet legjislative, por edhe në organet ekzekutive. Në pothuajse të gjitha kabinetet qeveritare të Kosovës, burrat kanë dominuar dukshëm në krahasim me gratë, sa i përket udhëheqjes së dikastereve e ministrive. Në një vend që deri më tani është qeverisur keq pikërisht nga burrat, gratë kanë potencialin, vullnetin dhe profesionalizmin e duhur që me kontributin dhe ndikimin e tyre të sjellin ndryshime për të mirë në shoqërinë tonë. Megjithatë, ato ende nuk po e kanë besimin e duhur nga qytetarët dhe kolegët e tyre që të jenë më të përfaqësuara në politikë.

Fuqizimin ekonomik i grave dhe hapat tjerë që përmenda më herët janë çelësi që ndikon në uljen e shkallës së dhunës ndaj grave, por jo vetëm kaq, meqë direkt do të ndikonte pozitivisht edhe në rritjen ekonomike të vendit, zvogëlimin e shkallës së varfërisë dhe zhvillimin e gjithmbarshëm të Kosovës. Pjesëmarrja më e madhe e grave në politikë, në biznes, si dhe në të gjitha sferat shoqërore është vendimtare për tejkalimin e ndasive dhe divergjencave brenda shoqërisë sonë.

Prandaj, një nga qëllimet kryesore të shoqërisë sonë duhet të jetë rritja e pjesëmarrjes dhe e përfaqësimit të grave në jetën institucionale, në proceset shoqërore dhe përmirsimi i statusit të tyre ekonomik. Grave duhet t'iu mundësohet që të kenë një rol dhe kontribut më të madh dhe më të rëndësishëm në shoqëri, duke shfrytëzuar potencialin e madh të tyre në të mirën e përgjithshme. Duhet të rrisim bashkëpunimin ndërkomunal të grave në të gjithë sektorët ku janë aktive, pastaj rritja e involvimit të grave në aktivitetet politike e shoqërore, promovimi i tyre në pozita të larta vendimmarrëse dhe të pushtetit, të gjitha këto në të mirë të krijimit të stabilitetit në shoqëri dhe forcimit të ekonomisë.

Kjo gjithëpërfshirje e grave në shoqëri mbetet obligim i të gjithë neve, gra e burra së bashku, sidomos tani e tutje në rrethanat e ndryshuara pas Covid-19 dhe sidomos pas luftës në Ukrainë. Këto zhvillime të papara ndonjëherë, të përcjellura me kriza të mëdha ekonomike në tërë Evropën dhe në rajonin tonë, ndihen nga të gjitha shtresat e shoqërisë, por më të ndikuarat nga efektet dhe në pozitën më të pafavorshme janë femrat. Duke pasur pozitë të pabarabartë dhe përfshirje më të vogël në shoqëri, ekonomi dhe në tregun e punës, ato goditen të parat dhe më së keqi, pushohen më lehtë nga puna, iu shkelen të drejtat tjera të garantuara siç është pushimi i lehonisë, paguhen më dobët për të njejtën punë që bëjnë sikurse meshkujt, nuk kanë trajtim të barabartë kur aplikojnë për punë etj.

Edhe statistikat flasin për një diskriminim të qartë gjinor në tregun e punës. Papunësia tek gjinia femërore është 29.7 %, krahasuar me meshkujt 24.2%. Shkalla e punësimit në Anketën e Fuqisë Punëtore (AFP) për tremujorin e parë 2021 është 29.3 %, ku punësimi më i lartë është te meshkujt 42.8 %, ndërsa te femrat 15.9 për qind, thuhet në raportin e publikuar nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK). Femrat janë të punësuara, kryesisht në sektorët ekonomik më pak të paguar, si në arsim, tregti, industrinë e tekstilit, të përpunimit të qumështit dhe në kujdesin shëndetësor, ndërsa meshkujt janë kryesisht të punësuar në sektorët e ndërtimitarisë, tregtisë dhe prodhimit. Edhe tek pjesa e popullsisë së re që është e

papunë (48.6%), shkalla e papunësisë tek rinia e gjinisë femërore është më e lartë (53.5 %) krahasuar me meshkujt e rinjë (46.1%).

Nëse kthehemi tek lufta e UÇK-së, gratë e kanë dëshmuar rolin, fuqinë dhe gjenin e tyre luftarak, duke marrë armët dhe duke dhënë edhe jetën që brezi i tanishëm të mos përjetojë kurrë më pushtimin serb. Por, asnjëherë deri më sot nuk është vlerësuar njësoj kontributi i grave sikurse i burrave, pavarësisht trimërisë dhe guximit të vajzave e grave luftëtare të UÇK-së. Gruaja më e njohur luftëtare në Kosovë është Xhevë Lladrovci, që luftoi dhe ra në front së bashku me bashkëshortin, heroin emblematic Fehmi Lladrovci. Shtatoret e bronzta të dëshmoreve tona rrallë i shohim nëpër sheshet e qyteteve, por as veteranet e luftës së fundit, që çuditërisht janë vetëm 3036 sosh, nuk i shohim nëpër ndarje dekoratash, mirënjohjesh e manifestimesh përkujtuese. Në një shoqëri patriarkale sikurse kjo e jona, qasja e padrejtë ndaj luftës së grave në UÇK krijon paragjykimë dhe deformim të realitetit historik.

Arsimi dhe shkenca janë gjithashtu nga fushat kryesore dhe më kritike të fuqizimit të rolit të grave në shoqëri, por edhe fusha që ofrojnë disa nga shembujt më të qartë të diskriminimit të cilit i ekspozohet një grua. Në mënyrë që gratë të kenë një shans për një jetë më të shëndetshme dhe më të lumtur, është e nevojshme t'u jepet mundësia për arsimim dhe përparim në arsim, shkencë dhe inovacione. Këtu do të kishte edhe përfitime të mëdha për shoqërinë në tërësi, sepse një grua e arsimuar ka njohuritë, informacionin dhe vetëbesimin që i nevojiten për të qenë një prind, punëtorë dhe qytetare më e mirë. Gratë e arsimuara janë në gjendje të sjellin ndryshime socio-ekonomike, ku janë dëshmuar më të zonjat sesa burrat. Përparimi i vërtetë i grave në të gjitha fushat është sfida e shoqërisë sonë dhe ka një rëndësi të madhe. Shihet qartë se si pasojë e dominimit mashkullor në të gjitha sferat e jetës, pabarazia politike dhe ekonomike në dëm të grave është e pranishme dhe ka të bëjë edhe me qëndrimet ekzistuese patriarkale dhe tradicionale, stereotipet e pranishme në shoqëri, mungesën e mbështetjes financiare institucionale etj.

Ne si institucione duhet që paralelisht me insistimin e qartë për zbatimin e dispozitave ligjore në mbrojtje institucionale të grave nga dhuna, që është një njollë e zezë e shoqërisë sonë, të përpiqemi për të lehtësuar zhvillimin e tyre profesional, për të thjeshtuar kushtet e të bërit biznes për gratë, të krijojmë qasje favorizuese dhe të drejtë në tregun e punës, të krijojmë kushte për punë të pavarur të grave, duke iu mundësuar atyre para së gjithash sigurinë ekonomike dhe stabilitetin, që e lehtëson pastaj edhe aspektin e pavarësisë në shoqëri dhe sigurinë e tyre fizike. Kjo do të ndikonte në zhvillimin e përgjithshëm të vendit si dhe do të mund të parandalonte migrimin sidomos të të rinjve të shkolluar jashtë vendit.

Për fund, them që duhet të jeni krenare dhe ballë hapura për heroizmin e të kaluarës, përkushtimin e së tashmes dhe mundësitë e së ardhmes për Ju. Bota pa gruan do të ishte një ferr i heshtur. Urime festa nënës sime, bashkëshortes sime. Urime festa juve kolege dhe të gjitha grave në botë!

Beqir Kiqina- Data 8 Mars është një ditë e veçantë, e cila ditë në mbarë botën festohet përkujtohet por mbi të gjitha edhe protestohet për të drejtat e grave, pra për të drejtën jetike e barabartë e cila garanton liri, barazinë dhe vendimmarrje, andaj ne si vend jemi krenar me kontributin e grave që kanë dhënë historikisht në etapat historike që nga Iliret, Arbërit dhe deri tek ne shqiptare, gruaja ishte përherë e pranishme në të gjitha proceset që nga Mbretëresha Teutë në periudhën Helenistike e deri të Elena Gjika në periudhën e Rilindjes Kombëtare Shqiptare, pastaj edhe kontributi i grave shqiptare ishte i padiskutuar në lëvizjen për liri e pavarësi që nga vitet e 60-ta të shek.-XX gruaja ishte ajo e cila i dha shumë vendit dhe na nderoj edhe në nivele ndërkombëtare, pra është e paharruar kontributi i Nëna Tereze, gratë ikonë i gjejmë çdo kund, i gjejmë edhe tek lufta e UÇK-së kontributin epik që qëndronin krenare dhe kanë dhënë krejt çka kishin madje edhe jetën për këtë vend. Fjalët janë

të pakta kur përmendim nënën Zahide Jashari, nënën e Komandantit Adem Jashari e cila mbetet e paharruar për atë që i dha Kosovës e cila bashke me djemtë dhe burrin i qëndruan armikut përballë, po ashtu nëna Salë Jashari e cila priti e përcolli e cila iu gatoj shumë trimave të lirisë e me këtë na bëri krenare me një krenari të madhe, nena ikonë mbetet edhe nëna e lirisë Aza Brahimaj e cila po ashtu priti e përcolli shumë e shumë trima nga të gjitha viset shqiptare e po ashtu në luftë me armikun bie heroikisht në altarën e lirisë që ne sot të jetojmë të lirë, pa diskutim që edhe komuna jonë ka pasur shumë gra të shquara e simbol i gruas mbetet trimëresha Xhevë Lladrovci e cila sikur të ishte Shote Galica nuk pushoj asnjëherë në luftë me armikun e bie në përjetësi.

Vitet e fundit krenar na kanë bërë edhe Majlinda Kelmendi, Nora Gjakova, Distrie Krasniqi në sportin e gjudos të cilat ngritën lartë flamurin deri në Rusi. Pavarësisht arritjeve që nga viti 1999 e deri me tani institucionet në nivel lokal dhe qendror kanë bërë përpjekje për avancimin në rolin e gruas mirëpo mbetet ende shumë për tu bërë, andaj kërkoj edhe nga ekzekutivi i komunës tonë të bëjë edhe me shumë përpjekje në avancimin e gruas dhe krijimin e kushteve më të mira si në punë, përkrahje dhe në ekonomi dhe lehtësimin e kushteve të atyre grave të të berit biznes, por edhe tu jepet përkrahje e vazhdueshme atyre grave të cilat janë të mbijetuara të dhunës gjatë luftës. Urime gjitha grave dita e 8 Marsit.

Azmine Bujupi-Gjoka – 8 Marsi është data kur në të gjithë botën festohet Dita Ndërkombëtare e Gruas, e cila nuk është një ditë e feminizmit ekstrem, por momenti kur të gjithë jemi të ftuar të reflektojmë për çështje që lidhen më botën femërore mbi arritjet e mëdha, çështje sociale e politike që lidhen më mundësi të barabarta dhe hapat e ardhshëm që duhet ndërmarrë për të kapërcyer boshllëqet që ende ekzistojnë.

Nën sytë e njerëzimit vazhdon lufta ndaj të gjitha diskriminimeve dhe dhunës ndaj gruas.

Në të gjithë botën gratë vazhdojnë të ngrenë zërin e protestës për të luftuar kundër shkeljeve të shpeshta të së drejtës për të qenë të sigurta e për të qenë të lira në zgjedhjet e tyre.

Disa avantazhet profesionale dhe ekonomike janë disa çështje për të cilat gratë në të gjithë botën vazhdojnë të luftojnë, edhe pse është e vërtetë që janë bërë shumë hapa përpara, veçanërisht në vendet Perëndimore, është gjithashtu po kaq e vërtetë që rruga drejt barazisë gjinore dhe emancipimit social është ende e gjatë.

Kosova të drejtën e gruas e ka të rregulluar me ligj por, pavarësisht të drejtave të grave për të marrë pjesë në mënyrë të barabartë në qeverisje demokratike apo dhe aftësitë e vullnetin e tyre për tu dëshmuar si udhëheqëse të suksesshme, praktikat në shoqërinë tonë kanë tendencë ti japin gruas më pak zë politik dhe fuqi të kufizuar vendimmarrëse.

Urime 8 Marsin të gjitha grave shqiptare kudo në botë.

Marigona Bazaj-Më lejoni që unë si vajzë në radhë të parë të urojë nga zemra të gjitha nënave, grave në diasporë, mësueset e nderuara që ndër vite sjellin gjenerata të arta, nënat dhe motrat e të pa gjeturve në Kosovë, uroj që 8 Marsi i vitit 2022 të jetë i fundit që ato kërkojnë më të dashurit e tyre, dhe që dhimbja e tyre e përjetshme të zbutet sado pak. Kjo ditë shënuar në Kuvendin e Drenasit është shumë domethënëse për të gjithë, është mbase një moment i veçantë që ne tok së bashku të reflektojmë dashurinë, kreativitetin dhe përkushtimin të gjithanshëm për një të ardhme më të mirë dhe të begat.

Nisur nga kjo festë dua të them që, kur është çështja të besimi qytetarë gratë e gëzojnë më pak në raport me burrat, është problem që i ka rrënjët ndoshta në edukim fillestar, frymën

patriarkale në të cilën jemi rritur, sistemin arsimor e shumë të tjera që kanë ndikuar në perceptimin e gabuar të qytetarëve Kosovarë, ndaj grave në politikë. Të gjithë jemi dëshmitarë të diskriminimit të grave në shoqërinë tonë, ajo vazhdon fatkeqësisht edhe në Komunën tonë, ku kryetari i tanishëm mburret me përfaqësimin gjinor në qeverisjen e tij, por ato i përdorë vetëm për të dalur mirë në fotografi.

Atyre iu cenohet e drejta e shprehjes së lirshme apo marrjes së vendimeve, përderisa një pyetje që parashtrohet për "X" drejtorinë ku udhëhiqet nga një grua, ai asaj pyetje i përgjigjet vetvetiu çdo herë. Kjo vërtetë është për keqardhje sepse një grua(femër) përveç se është shtylla e shtëpisë, ajo nuk di vetëm të lajë, pastrojë, të rrisë fëmijët. Ajo mund të jetë një lidere e shkëlqyer një politikane e zonja, raste të tilla kemi në mbarë botën ku ajo ka dëshmuar vetën e saj me punën e saj të suksesshme siç janë: Hilary Clinton, Angela Merkel, Medelin Olbrait etj.

Mjafton t'ia ofroni mundësinë dhe ajo do shkëlqejë.

Albulena Saliuku- 8 Marsi në të gjithë botën njihet si Dita Ndërkombëtare e Gruas. Andaj kjo ditë kaq e rëndësishme na shërben për të kujtuar përpjekjet e grave për barazi. Kujtojmë sakrificën dhe kontributin e dhënë të të gjitha nënave, grave dhe vajzave shqiptare. Ndihej mirë që komuna jonë e ka ngritur pozitën e gruas në shumë dimensione dhe do të jem përkrahëse gjithmonë për fuqizimin e gruas në politikë, vendimmarrje dhe më gjerë. Me rastin e 8 Marsit i uroj të gjitha nënat dhe gratë kudo që janë!

Mërgim Pirraku- uroj festën e 8 Marsit të gjitha nënave që me sakrificë dhe me mund na kanë rritur e na kanë edukuar dhe për të gjitha gratë dhe motrat tona që janë krenaria jonë për të gjitha gratë që e frymëzuan brezat e rinjë për ta dashur atdheun e për të punuar me ndershmëri ndaj shtetit. Vërtetë ndihem i turpëruar që në kohën tonë duhet të organizojmë mbledhje të jashtëzakonshme për të debatuar për të drejtat e grave edhe pse shoqëria jonë është e përparuar në këtë aspekt, ne kemi shumë punë për të bërë në këtë drejtim. Kërkoj se pari nga vetja dhe nga secili qytetar të jemi përkrahës i pakompromis për të drejtat e grave në shoqërinë tonë.

Hamit Haxhiu- Urime festa e 8 Marsit, të gjitha nënave dhe motrave tona. Gruaja nuk mund të themi se gjithmonë ka qenë e privilegjuar me të drejta të veta për ekzistencë, punë, edukim dhe trashëgimi. Gruaja shqiptare gjithmonë është parë si një simbol i vrytitit punës, sakrificës, përkushtimit dhe besës. Gruaja shqiptare është paraqitur si një mbrojtëse e vlerave shtetërore, familjare dhe shoqërore. Pas viteve të 90-ta, gruas dhe vajzave iu dha mundësia të kenë rol të barabartë gjinore. Të drejtat e grave janë të drejta themelore të cilat u ruajtën nga Kombet e Bashkuara për çdo qenie njerëzore. Barazia gjinore dhe fuqizimi i grave, nuk janë vetëm të drejta njerëzore, ato janë gjithashtu të domosdoshëm dhe për rritjen e një zhvillimi gjithë përfshirës, të barabartë dhe të qëndrueshëm. Edhe roli i saj në familje ka ndryshuar, nëse dikur familjet ishin patriarkale, sot ka një balancim të autoriteteve dhe mendimi gruas ka shumë peshë. Edhe një herë urime festa e 8 Marsit të gjitha nënave dhe motrave tona.

Kryetari i Komunës Ramiz Lladrovci- duke uruar Ditën Ndërkombëtare të Gruas, ka theksuar se këto data duhen të jenë momente reflektimi për të gjithë ne, për të parë sa e gjatë,

sa e mundimshme e sa sfiduese ka qenë e kaluara jonë, e në këtë drejtim roli i femrës në shoqërinë kosovare ka qenë jetik.

“Në këtë ditë të shënuar, përgëzoj nënat, gratë e motrat që më përkushtim u vunë në shërbim të atdheut, u bënë krah i baballarëve, vëllezërve e burrave të vet, me pushkë e me pendë, në të gjitha mënyrat, për arritjen e lirisë së Kosovës.

Në këtë ditë, kujtojmë me nderim të thellë, heroinën Xhevë Krasniqi-Lladrovci, mësuesen dhe edukatoren, luftëtaren dhe bashkëshorten, që nëpërmjet personalitetit të saj, edhe të gjitha gratë që dhanë kontributin për çlirimin dhe përparimin e vendit tonë.

Nderimi dhe respekti më i madhe që mund dhe duhet t’i bëhet atyre sakrificave është që punët tona t’i kryejmë me nderë, përkushtim dhe profesionalizëm, që ligji dhe zbatimi i tij të jetë udhërrëfyes i punës sonë.

Gratë nuk duan vetëm lule, natyrisht se lulet janë më se të mirëseardhura, por para kësaj gratë duan shance të barabarta, duhet t’u jepet mundësia për të dhënë kontribut, unë e kam bërë dhe po e bëj këtë, e kam bërë që kur kam ardh në krye të Komunës, e kam bërë dhe jam krenar për këtë.

E kam bërë sepse këtë ma ka determinuar e kaluara ime, trangu im familjar, ngase jam rritur dhe edukuar me ndjesinë e barabarësisë së burrit dhe gruas, kjo barabarësi e dëshmuar deri në vet-flijim.

Unë kur e vendosa standardin 50% të drejtorëve gra dhe 50% burra, në fund të vitit 2016, një standard të tillë nuk e kishte asnjë komunë e as institucion, e bëra unë, bëra mirë”, ka thënë kryetari Lladrovci.

Drejtori i inspeksionit- Petrit Gashi- Së pari shfrytëzoj rastin që në këtë seance të gjithë ju gra e vajza asambliste dhe përmes këtij kuvendi të gjithë grave në Kosovë të ja urojme festën e 8 Marsit, Ditën ndërkombëtare të gruas që përkujton lëvizjen për të drejtat e grave.

Në fakt kjo seancë e thirrur si e jashtëzakonshme do duhej të ishte seance solemne, sepse avancimi i drejtave të grave në komunën tonë është shndërruar jo vetëm model për Kosovën por edhe për vende të tjera. Kjo e drejtë në të cilën është garantuar si askund në Kosovë, qoftë në përfaqësimin komuna në drejtori, qoftë në arsim, qoftë në administratë apo edhe në sektor të tjerë me rëndësi për vendin e ka burimin e vet edhe të një kulture e vazhdueshme që qytetaret e Drenasit kanë pasur pothuajse me dekada e shekuj.

Në këtë ditë, që duhej të ishte një feste për promovim të të drejtave të gruas, tanimë Drenasi është vërtet kampion sepse në institucionet e saj qeverisëse i ka 50% me 50% në udhëheqje të barabartë nga gratë, në administratë e arsim dominojnë gratë, në shkollim kemi fatin e mirë që kemi trend pozitiv të shkollimit të femrës dhe në këtë aspekt, si një prind i dy vajzave nuk mund të them që nuk jam i lumtur për një avancim të tillë.

Kjo është arritur falë një qeverisje që i është dhënë hapësirë e madhe gruas, asaj gruaje që tradicionalisht ka pasur hapësirë në shtëpitë tona, dhe një nga shembujt më të mirë ishte edhe Xheva e Fehmiu që ngjasonim në Shotën e Azemin e kohës moderne.

Valentina Leku- nocioni i të drejtave të grave përfshinë përfshin të drejtë e integritetit trupor dhe autonominë, e drejta e lirisë nga dhuna seksuale, e drejta e votimit, e drejta e barazisë, e drejta për të punuar, e drejta në paga, e drejta e zotërimit të pronës, në arsim-edukim, një e drejte e cila nuk u përmend më parë vajzat, femrat, gratë kanë të drejte në besimit dhe praktikumit të hapur të besimit të tyre të cilat shpesh privohen, diskriminohen nga e drejta e punësimit dhe shkollimit, kjo nuk duhet të mbetet vetëm për 8 Mars të përmenden vetëm nevojat dhe të drejtat e grave por gjithmonë duhet të mbetet e rëndësishme aty ku nuk kemi arritur t’i japim ndihmën e duhur femrave sepse ato nuk meritojnë vetëm për 8 Mars por

duhet çdo ditë të kuptojmë të ndijim vlerën dhe rëndësinë e tyre. Uroj 8 marsin gjitha nënave ne bote, mirënjohëse dhe i përulëm çdo nene që ka kontribuar secila në mënyrën e vet.

Drejtoresha për Zhvillim Ekonomik Egzona Jetullahu- Sot për 8 Mars në ditën ndërkombëtare të gruas kemi thirr një seancë të jashtëzakonshme për të diskutuar për gratë dhe vajzat, sfidat me të cilat ato ballafaqohen e problemet që i shoqërojnë në baza ditore por para se të nis diskutimin dua ti përmend disa vajza e gra të jashtëzakonshme, të cilat me atdhedashurinë, guximin e sakrificën e tyre do të mbesin përherë pjesë e historisë sonë, sot kujtojmë Xhevdën Lladrovcin, Fatime Hetemin, Fatime Bazajn, Antigona Fazliun, Ganimete Gjylanin, Luljeta Shalën e shumë vajza e gra të tjera për të cilat gjenerata e breza të tërë do të flasin me krenari.

Veç krenarisë lufta na la edhe shumë dhimbje mbrapa, të gjithë humbëm shumë, por gratë i vuajtën pasojat më shumë se gjithë të tjerët, unë sot nuk dua të flas për numrin e grave që u dhunuan seksualisht gjatë luftës sepse nuk dua ti reduktojmë gratë vetëm në shifra, dua të flas për trajtimin që ua kemi bërë pas luftës këtyre grave, po bëhen 23 vjet nga përfundimi i luftës e pak nga këto gra gëzojnë statusin e viktimës së dhunës seksuale, por veç rolit të shtetit barrën nuk ua kemi bërë më të lehtë as ne si shoqëri, ne kemi vazhduar ti paragjykojmë, ti stigmatizojmë e ti përjashtojmë nga shoqëria këto gra, është koha e fundit që këto gra të kenë zë, është koha e fundit që ne ti dëgjojmë thirrjet e tyre e ti bëjmë të ndihen pjesë e barabartë e shoqërisë tonë, të gjithë ne nga pozicionet që kemi jemi të obliguar që të flasim më shumë për këto gra, ti dëgjojmë më shumë e tua bëjmë më të lehtë integrimin në shoqëri.

Pavarësisht kohëve, siguria e vajzave dhe grave vazhdon të mbetet sfidë edhe në ditët e sotme, numri i rasteve të ngacmimeve seksuale, rrahjeve, dhunimeve e vrasjeve është në rritje kohët e fundit.

Fatkeqësisht raste të tilla jo rrallë dëgjojmë edhe nga komuna jonë, e rastet e dhunës në familje në Drenas dhe jo vetëm del se janë shtuar shumë përgjatë kohës së pandemisë.

Në mënyrë që të jemi më afër qytetarëve tanë të cilët mund të përballen me dhunën në familje dhe jo vetëm është e nevojshme ngritja e Mekanizmit Koordinues kundër Dhunës në Familje, i cili tashmë është funksional në disa komuna, pjesë e këtij mekanizmi Koordinues duhet të jenë Zyrtarët për Barazi Gjinore, Policia e Kosovës, Gjyqtarët, Qendra për Punë Sociale, Mbrojtësit e Viktimave, Drejtoria Komunale e Arsimit, Zyra e Punësimit, Organizata të Shoqërisë Civile dhe akterë të tjerë relevantë.

Veç këtij mekanizmi janë edhe disa forma të tjera me të cilat pushteti lokal mund të angazhohet në mbrojtjen dhe parandalimin e dhunës mbi baza gjinore, DKA-ja duhet të punoj në vetëdijësimin e gjeneratave të reja lidhur me dhunën në familje dhe pasojat e saj, por edhe të ndihmoj në identifikimin e rasteve të dhunës duke komunikuar vazhdimisht me fëmijët dhe prindërit e tyre nëpërmjet mekanizmave që posedojnë shkollat, Drejtoria e Shëndetësisë duhet të gjej formë për të përgatitur edhe më shumë stafin e QPS-së dhe QMF-ve lidhur me trajtimin e rasteve të dhunës në familje, pasi nga hulumtimet e bëra nga shoqëria civile këto institucione në nivel vendi nuk qëndrojnë mirë me trajtimin e rasteve të dhunës në familje. Për vajzat e gratë është jashtëzakonisht e rëndësishme pavarësia ekonomike, statistikën në këtë drejtim lënë shumë për të dëshiruar, pak gra janë të përfshira në tregun e punës, pak gra drejtojnë biznese e edhe më pak gra trashëgojnë pasuri. Transporti publik vazhdon të jetë sfidë për qytetin tonë, duke qenë se linjat e fundit të autobusëve për fshatrat e Drenasit janë

në ora 18:15 e ajo nga kryeqyteti për në Drenas në ora 20:15, ky është shqetësim edhe për vajzat studente që mund të kenë ligjërrata pasdite por edhe për vajzat dhe gratë që punojnë në orarin e pasdites, e ky shqetësim rritet edhe më shumë në kohën e pushimeve vjetore të nxënësve kur transporti për fshatra është thuajse jo funksional, si komunë ne duhet të gjejmë mundësinë për të zgjidhur orarin e qarkullimit të linjave nga kryeqyteti dhe sinkronizimin e këtyre linjave me autobusët lokalë edhe pas orës 18:00.

Një arsye pse shpesh gratë përjashtohen nga tregu i punës është edhe krijimi i familjes nga to, për shkak se vijnë nga shoqëri patriarkale e kemi të mbjellur idenë se vetëm gratë duhet të kujdesen për fëmijët dhe pavarësisht vetëdijesimit të burrave kjo barrë vazhdon të rëndojë akoma tek gratë, që një grua me fëmijë të punoj ajo ka nevojë për një vend që do të përkujdeset për fëmijën e saj, si komunë duke pasur vetëm një çerdhe publike ne nuk qëndrojmë aspak mirë në këtë aspekt, veç dy çerdheve të reja që do të ndërtohen ne do të duhej të shqyrtonim edhe mundësinë për ndërtimin e çerdheve me bazë në komunitet por po ashtu të shohim mundësinë që nënat vetushqyese që punojnë dhe ato që kanë më shumë se dy fëmijë të kenë ndihmë nga komuna në formë të subvencionimit të çerdheve për fëmijët e tyre. Veç veprimeve me transport dhe çerdhe komuna duhet ti mbështes edhe vajzat sportiste, të gjithë jemi dëshmitarë se klubet e djemve të qytetit kanë marrë më shumë fonde nga komuna sesa ato të vajzave. Pavarësisht gjithë sfidave të përmendura më lart ne kemi shënuar progres në luftën për barazi gjinore, sot një grua qëndron në krye të shtetit tonë, shumë gra janë të përfshira në qeverisjen qendrore e atë lokale të shtetit, niveli i përfaqësimit gjinor në Kuvendin e Republikës tonë krahasohet me atë evropian, çdo ditë dëgjojmë për storie suksesi të vajzave e grave brenda dhe jashtë vendit tonë, por akoma mbetet shumë punë për tu bërë, e këtë mund ta bëjmë kur ne angazhohemi për secilën grua, të fshatit e qytetit tonë, pavarësisht statusit social, përgatitjes profesionale e pozicionit në shoqëri, jo të gjitha vajzat e gratë kanë zë e ne që kemi, e kemi për obligim të jemi edhe zëri i tyre, ne jemi më të forta vetëm kur e ngrisim njëra-tjetrën, askush nuk i kupton e nuk mund ti ndihmoj gratë më shumë se ato njëra-tjetrën por për të arrit barazi në shoqëri këtë rrugëtim duhet ta bëjmë bashkë me djemtë e burrat që synojnë një shoqëri ku vlerat e barazisë janë fundament i shoqërisë.

Milaim Hajdari- Kryesues- hapi diskutimin për piken e dytë të rendit të ditës:

2. Propozim Vendim për shfuqizimin e vendimit Nr. 12-400-49872, të datës 30.09.2021

Meqë nuk pati diskutime, vërejtje apo sugjerime, kryesuesi e hodhi në votim, propozim vendim për shfuqizimin e vendimit Nr. 12-400-49872, të datës 30.09.2021, prezent gjatë votimit ishin 17 anëtar dhe votuan me: **16 vota (Për), 1 votë (Kundër), 0 vota (Abstenim).** Të tjerët u larguan nga seanca.

Pasi nuk pati diskutime te tjera mbledhja përfundoi në ora 11:30 min .

Me gjerësisht, mbledhjen e jashtëzakonshme të Kuvendit të Komunës së Drenasit të datës 08.03.2022 mund të ndiqni në ueb faqen zyrtare të komunës, rrjetin social të Facebook-ut dhe në kanalin YouTube.

Procesmbajtëse:

Liridona Fejza-Ajazi

Kryesuesi i Kuvendit Komunal

Milaim Hajdari